

University of Tehran press

Investigating the Realization of Apology Speech Acts and Politeness Strategies among Iranian EFL Learners of Lower-Intermediate and Advanced Levels of Proficiency

Ali Akbar Khomeijani Farahani*✉

Department of English Language and Literature, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: farahani@ut.ac.ir

ORCID: 0000-0002-4916-794x

Enayat A. Shabani**

Department of Foreign Languages, Tehran University of Medical Sciences (TUMS), Tehran, Iran

Email: eshabani@tums.ac.ir

ORCID: 0000-0002-7341-1519

Narges Bahrami***

Department of English Language and Literature, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: narsi.bahrami@ut.ac.ir

ORCID: 0000-0001-6418-7634

ABSTRACT

Gaining a high level of proficiency is the ultimate aspiration of all language learners, and the use of apology and politeness strategies is consistently associated with the levels of language proficiency. Owing to the significance of speech acts, politeness strategies, and level of proficiency, this study aimed to investigate the realization of apology speech acts and politeness strategies among Iranian EFL learners to examine and compare the lower-intermediate and advanced learners' use of apology and politeness strategies. To achieve this goal, 320 learners were selected out of 390 EFL learners who took a test of English language proficiency and were then divided into lower-intermediate and advanced levels. The findings of the study revealed significant differences between lower-intermediate and advanced Iranian EFL learners in the realization of the speech act of apology and politeness strategies. Advanced learners preferred to use more indirect and complicated forms of apology speech acts and tended to apply negative politeness and off-record strategies more than the lower-intermediate learners did. However, lower-intermediate learners preferred to use simple and more direct forms of apology and politeness strategies. It can be concluded that as learners increase their knowledge in the target language, and as their interlanguages get closer to the target language, they tend to apply more complicated and native-like speech acts and strategies

DOI: 10.22059/JFLR.2021.318367.809

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 14 February, 2021

Accepted: 22 June, 2021

Available online: winter 2022

Keywords:

Words: Language proficiency; Competence; Speech acts; Apology strategies; Politeness strategies

Khomeijani Farahani, A. A., Shabani, E. A., & Bahrami, N. (2022). Investigating the Realization of Apology Speech Acts and Politeness Strategies among Iranian EFL Learners of Lower-Intermediate and Advanced Levels of Proficiency. *Journal of Foreign Language Research*, 12 (4), 441-457.

* Ali Akbar Khomeijani Farahani is a Ph.D. holder in Linguistics and Associate Professor of Linguistics in Department of English Language and Literature at University of Tehran. His areas of research interest include pragmatics, discourse analysis and syntax. He has taught linguistics and discourse analysis for 30 years at University of Tehran.

** Enayat A. Shabani is a Ph.D. in TEFL and is currently the head of Department of Foreign Languages at Tehran University of Medical Sciences (TUMS). His areas of research interest include language testing and assessment, and internationalization of higher education.

*** Narges Bahrami is a Ph.D. of TEFL in University of Tehran. Her areas of research interest include pragmatics, discourse analysis and syntax.

انتشارات دانشگاه تهران

پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی

شاپای چاپی: ۴۱۲۳-۲۵۸۸-۲۵۸۸ شاپای الکترونیکی: ۷۵۲۱-۲۵۸۸

[/https://jflr.ut.ac.ir](https://jflr.ut.ac.ir)

بررسی تحقق کنش‌های گفتار عذرخواهانه و راهبردهای ادب در بین زبان‌آموزان ایرانی در حال فراگیری زبان

انگلیسی به عنوان زبان خارجی (EFL) با سطح مهارت متوسط رو به پایین و پیشرفته

علی اکبر خمیجانی فراهانی*

گروه زبان انگلیسی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، تهران، ایران

Email: farahani@ut.ac.ir

0000-0002-4916-794x

عنایت اله شعبانی**

گروه زبانهای خارجی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

Email: eshabani@tums.ac.ir

0000-0002-7341-1519

نرگس بهرامی***

گروه آموزش زبان انگلیسی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران تهران، ایران

Email: narsi.bahrami@ut.ac.ir

0000-0001-6418-7634

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۳۹۹/۱۱/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۰۱

تاریخ انتشار: زمستان ۱۴۰۱

نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

مهارت زبانی، شایستگی،
کنش‌های گفتاری،
راهبردهای عذرخواهی،
راهبردهای ادب

چکیده

رسیدن به سطح بالایی از مهارت، آرزوی غایی تمامی زبان‌آموزان بوده و به کار بردن عذرخواهی و ادب نیز به صورت مستمر با سطح مهارت زبان فرد مرتبط می‌باشد. به سبب اهمیت کنش‌های گفتاری، راهبردهای ادب و سطح مهارت زبان، این تحقیق بر بررسی تحقق کنش‌های گفتار عذرخواهانه و راهبردهای ادب در بین زبان‌آموزان ایرانی که در حال فراگیری زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی (EFL) هستند، متمرکز گردیده تا به کارگیری راهبردهای عذرخواهی و ادب را میان زبان‌آموزان سطح متوسط رو به پایین و پیشرفته مقایسه کند. برای دستیابی به این هدف، ۳۲۰ نفر از بین ۳۹۰ زبان‌آموز EFL که آزمون دانش زبان انگلیسی را پشت سر گذاشته بودند انتخاب گردیده و سپس به سطوح متوسط رو به پایین و پیشرفته تقسیم‌بندی شدند. یافته‌های این تحقیق، تفاوت‌های عمده‌ای را در تحقق کنش‌های گفتار عذرخواهانه و راهبردهای ادب آشکار نمود. زبان‌آموزان پیشرفته در مقایسه با زبان‌آموزان متوسط رو به پایین، به کار بردن اشکال پیچیده‌تر و غیرمستقیم‌تری از کنش‌های گفتار عذرخواهانه را ترجیح داده و همچنین به استفاده از ادب منفی و روش‌های خاموش تمایل بیشتری نشان دادند. از سوی دیگر، زبان‌آموزان سطح متوسط رو به پایین، از اشکال ساده و صریح‌تر عذرخواهی و ادب استفاده نمودند. می‌توان نتیجه گرفت که همگام با رشد سطح علمی زبان‌آموزان در وادی زبان هدف و نزدیک‌تر شدن زبان‌آموزان به این زبان، آنها به کارگیری کنش‌های گفتاری پیچیده‌تر علاقمند و به راهبردها و کنش‌های گفتاری بومی زبان هدف، نزدیک‌تر می‌شوند.

شناسه دیجیتال DOI: 10.22059/JFLR.2021.318367.809

خمیجانی فراهانی، علی اکبر، شعبانی، عنایت اله، و بهرامی، نرگس. (۱۴۰۱). بررسی تحقق کنش‌های گفتار عذرخواهانه و راهبردهای ادب در بین زبان‌آموزان ایرانی در حال فراگیری زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی (EFL) با سطح مهارت متوسط رو به پایین و پیشرفته. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، ۱۲(۴)، ۴۵۷-۴۴۱.

Khmeijani Farahani, A. A., Shabani, E. A., & Bahrami, N. (2022). Investigating the Realization of Apology Speech Acts and Politeness Strategies among Iranian EFL Learners of Lower-Intermediate and Advanced Levels of Proficiency. *Journal of Foreign Language Research*, 12 (4), 441-457.

* علی اکبر خمیجانی فراهانی دانشیار گروه زبان انگلیسی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران تهران، ایران

** عنایت اله شعبانی استادیار، مدیر گروه زبانهای خارجی دانشگاه علوم پزشکی تهران تهران، ایران

*** نرگس بهرامی دکتری آموزش زبان انگلیسی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران تهران، ایران

مهارت، این مطالعه بر آن است که ترجیحات ادب زبان‌آموزان ایرانی که در حال فراگیری زبان انگلیسی هستند را در به کار بردن کنش‌های گفتاری عذرخواهی در دو سطح متوسط رو به پایین و پیشرفته به منظور کشف اینکه آیا سطوح مهارت نقش مهمی در شایستگی کاربردی زبان‌آموزان ایفا می‌کند پردازد.

بیشتر بر این باور هستند زبان‌آموزانی که سطح مهارت بالاتری را دارا هستند، دانش کاربردی بهتری دارند نسبت به زبان‌آموزانی که سطح مهارت کمتری دارند. (طباطبایی و فرنی، [Tabatabae & Farnia](#)، ۲۰۱۵). مسئله این است که فقط تعداد محدودی از تحقیقات در این زمینه انجام شده است. از یک سو، برخی مطالعات نشان داده‌اند که زبان‌آموزان پیشرفته در انجام یک کنش گفتار در یک موقعیت خاص مهارت بیشتری نسبت به زبان‌آموزان سطوح پایین‌تر دارند. (گارسیا، [Garcia](#)، ۲۰۰۴، [Jianda](#)، [Xu, Case & Wang](#)، ۲۰۰۷، [Kees & Wang](#)، ۲۰۰۹). از سوی دیگر، برخی از تحقیقات نشان داده‌اند که هیچ ارتباطی بین مهارت زبان و دانش عمل‌گرایانه زبان‌آموزان وجود ندارد و حتی زبان‌آموزان پیشرفته نیز کنش گفتاری متناسب با زبان مقصد را انجام نمی‌دهند. (ارغمیری و صدیقی، [Arghamiri & Sadighi](#)، ۲۰۱۳، [Farashaiyan & Hua](#)، ۲۰۱۲). در نتیجه تلاش بر این است که در این مطالعه به پرسش‌های تحقیقاتی زیر پاسخ داده شود:

کنش‌های گفتاری نقش مهمی را در ارتباطات و سخنرانیها ایفا می‌کنند، چرا که آنها بر عوامل اصلی ارتباطات متمرکز بوده و منتج به کارکردهای کلان ارتباطاتی می‌گردند (هایمز، [Hymes](#)، ۱۹۷۲). در بین انواع گوناگون کنش‌های گفتاری، به نظر می‌رسد که عذرخواهی و تقاضا، متداول‌ترین گونه‌های مورد استفاده در بین مردم باشند (آل زبیری و یوواز، [Alzebaree & Yuvez](#)، ۲۰۱۷). عذرخواهی، به عنوان بخشی از ارتباطات از سان، یک کنش گفتاری اساسی به شمار می‌رود که در تمامی فرهنگها رخ داده تا روابط نیک را میان گویشوران حفظ نماید (قنبری، [Ghanbari](#)، [Jamalinesar Gowhary & Azizifar](#)، ۲۰۱۴). کنش گفتاری دیگری که در چهارچوب رویکردهای عمل‌گرایانه می‌توان از آن یاد نمود، ادب می‌باشد. بسیاری از محققین حوزه رفتار ارتباطاتی در زبان انگلیسی مدعی شده‌اند که ادب، معمول‌ترین ویژگی رفتاری همگان به شمار می‌رود (آیزنشتاین و بدمن، [Eisenstein & Bodman](#)، ۱۹۸۶؛ [Tillett & Bruder](#)، ۱۹۸۵). تحقیق حاضر تلاش نموده تا رابطه بین مهارت زبانی و دانش عمل‌گرایانه زبان‌آموزان EFL ایرانی را مورد بررسی قرار دهد و مشخص شود که آیا زبان‌آموزان متبحرتر در دانش عمل‌گرایانه زبان، اجرای بهتری دارند یا زبان‌آموزان با تبحر کمتر. به دلیل اهمیت کنش‌های گفتاری، استراتژیهای ادب و سطح

زبان‌آموزان مؤثرتر در برقراری ارتباط به زبان دوم / خارجی بررسی کند.

همچنین نتایج با ارائه اطلاعات ارزشمند در مورد انواع مختلف استراتژی‌های کاربردی که توسط زبان‌آموزان در سطوح مختلف مهارت به کار گرفته می‌شود، برای دانشمندان و محققان زبان قابل توجه خواهد بود. محققان می‌توانند در مورد ویژگی‌های خاص شایستگی کاربردی زبان‌آموزان و ارتباط آنها با سطح مهارت بیشتر بدانند. آنها می‌توانند انواع مختلفی از مشکلات را که معلمان زبان تجربه می‌کنند برطرف کنند. نتایج مطالعات کاربردی می‌تواند با نظارت بر آنچه در ذهن زبان‌آموزان در یک دوره معین یادگیری زبان مقصد رخ می‌دهد و با شناسایی و طبقه‌بندی ویژگی‌های مختلف هر گروه مهارت، به زبان‌شناسی کمک کند.

لذا، به منظور پاسخگویی به سوالات تحقیق، محقق از دو حوزه به شرح زیر به عنوان چهارچوب تحقیق استفاده کرده است:

۱. کنش‌های گفتاری عذرخواهانه (کوهن و اولشتین

Cohen & Olshtain, ۱۹۸۱)

عذرخواهی یکی از کنش‌های اجتماعی اصلی معنادار است. هدف از عذرخواهی حفظ روابط مناسب بین افراد می‌باشد و به معنای کنشی مؤدبانه در قالب توجه کردن به وجهه مخاطب است. (برون و لوینسون، Brown & Levinson, ۱۹۸۷)

۱- زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته، چه مدل‌هایی از راهبردهای عذرخواهی را بیشتر به کار می‌برند؟

۲- زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته، چه مدل‌هایی از راهبردهای ادب را بیشتر به کار می‌برند؟

۳- آیا تفاوت عمده‌ای بین زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته در رابطه با انواع و میزان استفاده از راهبردهای عذرخواهی، وجود دارد؟

۴- آیا تفاوت عمده‌ای بین زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته در رابطه با انواع و میزان استفاده از راهبردهای ادب، وجود دارد؟

۲- پیشینه تحقیق

یکی از توجیحات حیاتی مطالعه و تجزیه و تحلیل انواع کنش‌های گفتاری و استراتژی‌های ادب این است که این استراتژی‌ها اطلاعات مهمی در مورد دس‌تاورد های زبان‌آموزان در یادگیری زبان فراهم می‌کنند که می‌تواند به آنها در ارزیابی و نظارت بر روند یادگیری خود و شناسایی و غلبه بر نقاط ضعفشان کمک کند. (وگنر، مینارت و استرهلکه Strehlke Wegner, Minnaert & ۲۰۱۵)
این مطالعه سعی کرد تا با کمک به راهبردهای عمل‌گرایانه، امکان کمک به زبان‌آموزان EFL را برای تبدیل شدن به

کوهن و اولشتین (۱۹۸۱)، مؤلفه‌های اصلی راهبردهای
عذرخواهی را به قرار زیر مورد بحث قرار داده‌اند: غیربیبانی
گفتار، ترمیم، توضیحات، مسئولیت‌پذیری، خودداری، انکار،
سرزنش، سلامتی، فریاد و تقاضا

۲. تئوری ادب برون و لوینسون، ۱۹۸۷

این تئوری اولین بار توسط برون و لوینسون در سال ۱۹۸۷
 مطرح شد. آنها بر این اعتقاد هستند که ادب مؤلفه‌ای جهانی
 است از آنجایی که همه فرهنگ‌ها دارای هنجارهای ادبی
 هستند. در حالی که این هنجارها همچنین می‌توانند متغیر
 باشند برای مثال رفتاری که در یک فرهنگ مؤدبانه است
 ممکن است در فرهنگی دیگر مؤدبانه نباشد. بر طبق الگوی
 پیشنهادی آنها، چهار مؤلفه اصلی ادب شامل روش‌های
 صریح، ادب مثبت، ادب منفی و روش‌های خاموش می‌باشند.
 با در نظر گرفتن چهارچوب مطرح شده، تحقیقات مکتوب
 زیر در خصوص کاربرد راهبردهای ادب و عذرخواهی در

سطوح مهارت زبانی مورد بحث قرار گرفته است.
الصلاح و احمد، Al-Sallal & Ahmed (۲۰۲۰) راهبردهای
عذرخواهی مورد استفاده عرب‌زبان‌های اردنی را مورد
بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد که بین زنان و مردان از
بابت به‌کارگیری راهبردهای عذرخواهی شباهتها بیشتر از
تفاوتهاست. هر دوی این گروه‌ها تمایل دارند راهبردهای
چندگانه عذرخواهی را در یک گفتمان به کار گیرند؛ اما
راهبردهای آنها به لحاظ تعداد دفعات به‌کارگیری با هم
متفاوت‌اند. نتایج نشان می‌دهند که هیچ تفاوت ماهوی کمی

در کاربرد راهبردهای عذرخواهی میان زنان و مردان اردنی
وجود ندارد.

دوزی و اوتاگ پرواگ، Dozie & Otagburuagu (۲۰۱۹)

به بررسی استراتژی‌های مؤدبانه زبان انگلیسی توسط زنان -
آموزان در نیجریه پرداختند. در این تحقیق سه هزار پرسش -
نامه آزمون تکمیل گفتمان که شامل ده موقعیت زبانی
عذرخواهی بود، به زبان‌آموزان در هفت دانشگاه ارائه شد.
نتایج تحقیق نشان داد که تفاوت بسیار معناداری بین شرکت -
کنندگان تحقیق در کاربرد استراتژی‌های عذرخواهی وجود
داشت. این تحقیق همچنان نشان داد که زبان‌آموزان بیشتر از
استراتژی‌های مثبت و منفی ادب در عذرخواهی‌های خود
استفاده کردند. همچنین نتیجه‌گیری شد که ادب بیشتر به
مباحث فرهنگی بستگی دارد.

شاهسوار، علوی و نوروزی، Shahsavar, Alavi &

Norouzi (۱۳۹۷) در تحقیقی که در زمینه ارزشیابی پویا
کاربردشناسی با تکیه بر کنش‌های عذرخواهی و درخواست
انجام داده‌اند، به این نتیجه رسیدند که ارزشیابی پویا تأثیر
مثبتی بر دانش کاربردشناسی زبان‌آموزان دارد و می‌تواند در
امر ارزشیابی، تدریس و یادگیری کنش‌های گفتاری
عذرخواهی و درخواست مورد استفاده قرار گیرد.

میرزایی و علّامی، Mirzaei & Allami (۲۰۱۸)

گرفتن جنسیت و سطح مهارت زبانی، تحقیقی را در خصوص
استفاده دانشجویان زبان دوم، اساتید رشته آموزش زبان
انگلیسی ایران و گویشوران آمریکایی بومی زبان انگلیسی، از

نشانگرهای زبانی به عنوان ابزارهای حصارکشی به منظور تخفیف و تسکین کنش‌های تخریبگر وجهه به انجام رسانده‌اند. نتایج مشخص نمودند که گویشوران بومی زبان به طور برجسته‌ای از اساتید رشته آموزش زبان انگلیسی ایران و دانشجویان زبان دوم در به‌کارگیری نشانگرهای زبانی پیش افتادند و اینکه برای دانشجویان زبان دوم نیز، آموزش و سطح مهارت، نقشی کلیدی در استفاده از نشانگرهای زبانی ایفا نمود. یافته‌ها همچنین ثابت کرد که دانشجویان زبان دوم خانم عملکرد بهتری نسبت به آقایان در به‌کارگیری افعال کمکی و افعال مجهول داشتند.

علمی و بوستانی، Allami & Boustani (۲۰۱۷) تحقیقی را بدین منظور به انجام رساندند که سطح آگاهی زبان‌آموزان EFL در به‌کارگیری راهبردهای ادب در زبان انگلیسی را مورد بررسی قرار دهند. آنها به طور خاص، سطوح مختلف راهبردهای (بی) ادب (ی) در ابراز تقاضا، عذرخواهی و کنش‌های گفتاری امتناعی را در بین زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته مورد مطالعه قرار دادند تا دسته‌بندی‌های نگرشی آنها را در خصوص ساختارهای تولید شده

در قالب موفقیت‌های عمل‌گرایانه و منش مؤدبانه/بی‌ادبانه شناسایی نمایند. نتایج نشان داد که با وجود داشتن سطح بالایی از مهارت انگلیسی، زبان‌آموزان در استفاده از راهبردهای (بی) ادب (ی) نواقصی را نشان دادند که این می‌تواند فراخوان نیاز گنجاندن چنین راهبردهایی در برنامه‌های آموزشی EFL باشد. رنجبر و صادق اوغلی، Ranjbar &

Sadeghoghi (۲۰۱۷) تحقیقی را انجام دادند تا نشان دهند که دلایل محتمل برای هر گونه تفاوت درک شده در میزان بی‌ادبی زبان‌آموزان با تیپ‌های مختلف شخصیتی، بیشتر ناشی از فرهنگ تا بی‌ادبی است. تاج الدین، عالمی و رزاقی، Tajeddin, Alemi & Razzaghi (۲۰۱۴) همچنین شاخص‌های ادب بکارگرفته شده در کتابهای درسی انگلیسی برای اهداف خاص کسب و کار تألیف شده توسط کاربران بومی زبان را مورد بررسی دقیق قرار دادند. نتایج این تحقیق، تعداد ناکافی شاخص‌های ادب در کتاب درسی را آشکار نمود.

آذرپرند، Azarparand (۱۳۹۲) در تحقیقی به بررسی ساختار گفتارهای مؤدبانه زبان ژاپنی و فارسی امروزی پرداخت. این تحقیق بر دو شاخص گفتار مؤدبانه در قالب واژگان و گفتار مؤدبانه در قالب جمله تأکید کرد و آذرپرند بر این باور است که در آموزش زبان، پژوهش‌های کافی در زمینه کاربردشناسی در زبان‌های مختلف به‌ویژه فارسی انجام نگرفته است. پژوهش‌های مانند گفتارهای رفتاری، تغییرات زبانی و گفتارهای مؤدبانه.

خدارضا و لطفی، Khodareza & Lotfi (۲۰۱۳) یک مطالعه تجربی را در خصوص اثر آموزش عمل‌گرایانه صریح بر توسعه توانش‌های عمل‌گرایانه بین زبانی و تفسیر و به‌کارگیری کنش‌های گفتاری عذرخواهی، برای ۶۰ زبان‌آموز EFL ایرانی پیشرفته به اجرا گذاشتند. نتایج نشانگر ارتقاء سطح درک و استفاده صحیح زبان‌آموزان سطح پیشرفته

بود. (مارتینز-فلور و یوسو-جوآن، Martinez-Flor & Uso-Juan، ۲۰۰۸).

اسدی آیدینلو، تینا و معیدی بناب AssadiAidinlou, Tina

MoaiyediBonab & (۲۰۱۲) تحقیقی را به منظور بررسی

آموزش راهبردهای ادب به زبان آموزان EFL ایرانی به انجام

رساندند؛ تئوری ادب براون و لوینسون (۱۹۸۷) به عنوان یک

چهارچوب برای تجزیه و تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار

گرفت. ادب مشارکین در مکالمات واقعی زبانی شامل انتخاب

واژگان در سلام و تهنیت و پایان گفتمان، زبان غیرمستقیم و

شاخص‌های ادب، مورد بررسی قرار گرفت.

۳- روش تحقیق

الف - شرکت‌کنندگان

شرکت‌کنندگان این تحقیق شامل ۳۲۰ زبان آموز EFL ایرانی

بودند که زبان انگلیسی را به عنوان یک زبان خارجی در

مؤسسات زبان کیش تهران می‌آموختند. آنها از طریق آزمون

مقدماتی انگلیسی (PET) از بین ۳۹۰ زبان آموز EFL به

صورت حضوری انتخاب شده و به سطوح متوسط رو به

پایین و پیشرفته تقسیم شدند. این آزمون شامل سه بخش و

۶۰ تست می‌باشد که چهار مهارت اصلی زبان انگلیسی را

بررسی می‌کند. تعداد ۱۶۰ دانشجوی EFL ایرانی متوسط رو

به پایین در بازه سنی ۱۵ تا ۱۸ سال و ۱۶۰ دانشجوی EFL

پیشرفته در بازه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال به صورت تصادفی به

عنوان شرکت‌کنندگان در این پروژه تحقیقاتی انتخاب

گردیدند. هیچ‌یک از شرکت‌کنندگان تجربه زندگی در یک

کشور انگلیسی‌زبان را نداشتند. به منظور ایجاد یک گروه

همگن و حذف متغیر جنسیت، تنها زبان‌آموزان خانم در این

مطالعه مشارکت داده شدند.

ب- ابزار تحقیق

به منظور جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز برای تحقیق حاضر،

سه ابزار مختلف مورد استفاده قرار گرفت:

(۱) آزمون تکمیل گفتمان (DCT) اقتباس از تانسِل

Tunçel، (۱۹۹۹) که از آزمونهای تکمیل گفتمان مورد

استفاده در دیگر منابع مربوط (کوهن و اولشتاین، ۱۹۸۱؛

آیزنشتاین و بدمن، ۱۹۸۶؛ تیلت و پرودر، ۱۹۸۵ و برگمن

و کاسپر، Bergman & Kasper، (۱۹۹۳) برگرفته

شده بود. این پرسش‌نامه بیشتر توسط ایستیفیسی و

کامپوسو & Istifçi Kampusu، (۲۰۰۹) به کار گرفته

شده بود. نسخه اصلی آزمون که در این تحقیق مورد

استفاده قرار گرفت شامل ۸ موقعیت عذرخواهی بود که

پیش از تحقیق واقعی به صورت آزمایشی مورد امتحان

قرار گرفته بودند. میزان قابلیت اعتماد این آزمون برای هر

موقعیت ۰/۷۵ بود.

I. به طور معمول، DCT به صورت مکتوب حاوی

توضیحات مختصر موقعیتی است که بین شرکت‌کنندگان

توزیع شد و به دنبال آن گفتگوهای کوتاه ناقص با یک

جای خالی برای کنش گفتاری مورد مطالعه که توسط

پاسخ‌دهندگان نوشته می‌شود، انجام شد. به منظور سنجش

۱،۲. پرسش‌نامه DCT یک مدل واکنش کلیشه‌ای ایجاد می‌کند که احتمال رخداد آن در گفتگوهای هم‌زمان برای ارائه پاسخ‌های مناسب اجتماعی زیاد است.

۱،۳. پرسش‌نامه DCT ابزار کنترل متغیرهای اجتماعی موجود در بستر طبیعی را در اختیار محقق قرار می‌دهد (به عنوان مثال قدرت، جنسیت، فاصله بین گفتگوکنندگان، وضعیت، سن و غیره). بنابراین امکان ایجاد تحلیل دقیق برای نشان دادن متغیرهای معنی‌دار از نظر آماری به‌ویژه برای اهداف مقایسه‌ای را فراهم می‌کند (آیزنشتاین و بدمن، ۱۹۸۶).

۲) به منظور دستیابی به اطلاعات مورد نیاز در خصوص نگرشها و واکنش‌های دانشجویان EFL ایرانی در خصوص ادب و نیز عوامل مؤثر بر این نگرشها، بررسی جمعیت آماری و آزمون تکمیل‌گفتمان (DCT) فوق به کار گرفته شد و همچنین سوالات مربوط به ادب از پرسش‌نامه (DCT) استخراج شد.

۳) به منظور اعتمادپذیرتر کردن نتایج، ابزار دیگری در این تحقیق به کار گرفته شد. مصاحبه‌ای با شرکت‌کنندگان انجام شد که در آن از سناریوهای ایفای نقش، از پرسش‌نامه ایفای نقشها استخراج گردیده و به صورت تصادفی بین ۲۰ زبان‌آموز EFL متوسط رو به پایین و ۲۰ زبان‌آموز EFL پیشرفته از بین شرکت‌کنندگان توزیع شد.

تأثیر متغیرهای مختلف اجتماعی در انتخاب استراتژی‌های کنش‌گفتار، پیش از هر موقعیتی توضیحی ارائه شد که نقش شرکت‌کنندگان، زمینه موقعیت، قدرت اجتماعی و فاصله بین طرفین را توضیح می‌داد.

II. در اکثر مطالعات، شرایط اغلب شامل سناریوهایی می‌شد که دانشجویان روزانه با آن برخورد می‌کنند، مانند درخواست از معلم برای تمدید مهلت ارسال مقاله و قرض گرفتن یادداشت‌های سخنرانی از یک همکلاسی. سپس محقق از شرکت‌کنندگان خواست تا پرسش‌نامه‌ها را با گفته‌هایی که معتقدند در موقعیت‌های واقعی زندگی می‌گویند، تکمیل کنند. هدف نهایی این بود که کنش‌گفتاری صحیح را با روشی موفقیت‌آمیز بیان کنیم که نشان دهد چگونه هر شرکت‌کننده آن را در یک مکالمه طبیعی انجام می‌دهد.

III. پرسش‌نامه DCTs همچنان یک ابزار ارزشمند در جعبه ابزار محققان است (برگمن و کاسپر، Bergman Kasper & (۱۹۹۳) و دارای مزایای زیادی است از جمله:

۱،۱. پرسش‌نامه DCT می‌تواند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی برای تعداد زیادی از افراد استفاده شود.

در این سناریوها، دو شرکت‌کننده وجود داشتند که می-بایست خود را جای یکی از نقش‌ها در موقعیت‌های خواسته شده قرار می‌دادند و آنها می‌بایست پاسخ خود را بدون درنگ و همان طور که در یک موقعیت واقعی عمل می‌کنند، مطرح می‌کردند. به عنوان مثال در سناریویی که دانشجو کتاب استاد خود را فراموش کرده برگرداند.

ج) روش جمع‌آوری اطلاعات

پس از انتخاب شرکت‌کنندگان و تعیین سطح مهارت آنها از طریق آزمون PET، از همه آنها خواسته شد در آزمون تکمیل‌گفتمان (DCT) شرکت نمایند. با این وصف، تحقیق حاضر در دو جلسه پیاپی حضوری انجام پذیرفت. در جلسه نخست، شرکت‌کنندگان در آزمون PET شرکت کردند. در جلسه دوم، شرکت‌کنندگان بر اساس عملکردشان در آزمون مهارت، به دو گروه (متوسط رو به پایین و پیشرفته) تقسیم‌بندی شدند و به پرسش‌نامه‌های DCT پاسخ دادند. به منظور دستیابی به نتایج دقیق‌تر، مصاحبه‌ای بعد از دو هفته از ۴۰ نفر از شرکت‌کنندگان به صورت تصادفی صورت گرفت.

د) تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های جمع‌آوری شده به روش SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری شده همچنین با اندکی اصلاح، بر مبنای طرح کدگذاری توسعه‌یافته توسط CCSARP کدگذاری شدند (بلوم-کولا، هاوس و کاسپر، Blum

Kulka, House, and Kasper, ۱۹۸۹). نخستین بخش

تحلیل داده‌ها، مراحل زیر را طی نمود:

مرحله اول شامل تولید جداول عذرخواهی بود، که تعداد کل دفعات به‌کارگیری یک راهبرد توسط هر گروه (نتایج تجمیعی تعداد راهبرد) را نشان می‌دهد.

مرحله دوم تعیین بسامد به‌کارگیری این راهبردها در هر گروه و در هر موقعیت بود که این کار با ایجاد پنجره‌هایی در SPSS در هر موقعیت و وارد کردن تمامی راهبردهای به کار گرفته شده برای آن موقعیت در هر گروه، و ارسال فرمانی به SPSS به منظور نمایش جداول تناوب انجام پذیرفت.

مرحله سوم عبارت بود از تعیین تعداد و بسامد هر راهبرد به کار گرفته شده توسط یک گروه مشخص. در نهایت با استفاده از SPSS، دو گروه مهارتی با عنایت به به‌کارگیری راهبردها مقابل هم قرار گرفتند.

۴- نتایج

جداول زیر نتایج تحقیق را آشکار نموده و به سؤالات تحقیق پاسخ دادند:

سؤال تحقیقاتی ۱ - زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته چه انواعی از راهبردهای عذرخواهی را بیش از بقیه به کار می‌برند؟

جدول ۱-۴ به‌کارگیری راهبردهای عذرخواهی توسط زبان‌آموزان EFL متوسط رو به پایین

راهمبردهای عذرخواهی	غیربیانی گفتار	ترمیم	توضیحات	مسئولیت- پذیری	خودداری	سرزنش	سلامتی	تقاضا	فریاد	انکار	جمع کل
آمار	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
	۴۳	۲	۲۸	۳	۱۶	۲۶	۱	۳	۱۲	۲۶	۱۶۰
	(۲۷)	(۱)	(۱۷)	(۲)	(۱۰)	(۱۶)	(۱)	(۲)	(۸)	(۱۶)	(۱۰۰)

جدول ۱-۴ آمارهای مشروح برای به‌کارگیری راهبردهای عذرخواهی توسط زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین را نشان می‌دهد. همان‌طور که نشان داده شده، پرکاربردترین نوع عذرخواهی میان زبان‌آموزان EFL متوسط رو به پایین به ترتیب عبارت بودند از عناصر غیربیانی گفتار (۲۷٪) و توضیحات (۱۷٪). روش‌های سرزنش و انکار در عذرخواهی (۱۶٪) مورد استفاده قرار گرفت. پس از آن

روش‌های خودداری و فریاد به ترتیب به میزان (۱۰٪) و (۸٪) به کار گرفته شدند. کم‌کاربردترین انواع راهبردهای عذرخواهی توسط دانشجویان متوسط رو به پایین عبارت بودند از مسئولیت‌پذیری و تقاضا (۲٪)، ترمیم (۱٪) و سلامتی (۱٪).

جدول ۲-۴ به‌کارگیری راهبردهای عذرخواهی توسط زبان‌آموزان EFL پیشرفته

در عذرخواهی (۱۶٪) مورد استفاده قرار گرفت. پس از آن

راهمبردهای عذرخواهی	غیربیانی گفتار	ترمیم	توضیحات	مسئولیت‌پذیری	خودداری	سرزنش	سلامتی	تقاضا	فریاد	انکار	جمع کل
آمار	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
	۴۶	۴۲	۱۲	۳۱	۲۳	۱	۰	۳	۲	۰	۱۶۰
	(۲۹)	(۲۶)	(۸)	(۱۹)	(۱۴)	(۱)	(۰)	(۲)	(۱)	(۰)	(۱۰۰)

عبارت بودند از: توضیح (۸٪)، تقاضا (۲٪)، فریاد (۱٪) و سرزنش (۱٪). راهبردهای سلامتی و انکار توسط زبان‌آموزان EFL پیشرفته اصلاً مورد استفاده قرار نگرفتند (جدول ۲-۴).

به طریق مشابه، پرکاربردترین راهبرد در بین زبان‌آموزان EFL پیشرفته عبارت بود از عناصر غیربیانی گفتار (۲۹٪). از طرفی دومین راهبرد پرکاربرد توسط آنها ترمیم (۲۶٪) و پس از آن مسئولیت‌پذیری (۱۹٪) و خودداری (۱۴٪) بود. کم‌کاربردترین راهبردهای عذرخواهی نیز در بین آنها به ترتیب

سؤال تحقیقاتی ۲ - زبان آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته چه انواعی از راهبردهای ادب را بیش از بقیه به کار می‌برند؟

جدول ۳-۴ به کارگیری راهبردهای ادب توسط زبان آموزان EFL متوسط رو به پایین

راهبردهای ادب	روشهای صریح	ادب مثبت	ادب منفی	روشهای خاموش	جمع کل
آمار	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
	۸۷	۵۷	۱۲	۱۴	۱۶۰
	(۵۴)	(۳۶)	(۸)	(۹)	(۱۰۰)

جدول ۳-۴ به کارگیری راهبردهای ادب توسط زبان آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین را نمایش می‌دهد. همان‌طور که نشان داده شده بیش از نیمی از زبان آموزان EFL (۵۴٪) استفاده از روشهای صریح و سپس ادب مثبت را ترجیح دادند.

جدول ۳-۴ به کارگیری راهبردهای ادب توسط زبان آموزان EFL کم‌کاربردترین راهبرد ادب به ترتیب عبارت بودند از روشهای خاموش (۹٪) و ادب منفی (۸٪).

راهبردهای ادب	روشهای صریح	ادب مثبت	ادب منفی	روشهای خاموش	جمع کل
آمار	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
	۰	۱۸	۸۲	۶۰	۱۶۰
	(۰)	(۱۱)	(۵۱)	(۳۸)	(۱۰۰)

اما بیش از نیمی از زبان آموزان EFL پیشرفته به ترتیب ادب منفی (۵۱٪) و روشهای خاموش (۳۸٪) را ترجیح داده و صرفاً (۱۱٪) از آنها از روشهای ادب مثبت استفاده کردند. هیچ‌یک از آنها نیز از روشهای صریح استفاده نکردند (جدول ۴-۴).

سؤال تحقیقاتی ۳ - آیا تفاوت‌های عمده‌ای میان زبان آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته به لحاظ بسامد و انواع راهبردهای عذرخواهی وجود دارد؟

با توجه به جدول ۴-۵ یک آزمون کای دو مستقل، به منظور بررسی هر گونه تفاوت ماهوی بین زبان آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته به لحاظ تناوب و انواع راهبردهای عذرخواهی انجام گرفت. نتایج نشانگر تفاوت عمده‌ای در تناوب کاربرد انواع مختلف راهبردهای عذرخواهی زبان آموزان ایرانی سطح متوسط رو به پایین و پیشرفته مشاهده شد ($X^2(9, n = 320) = 1.24, p=00$).

$Cramer's = .62$

جدول ۴-۵ آزمونهای کای دو برای راهبردهای عذرخواهی

توسط زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته

مقدار	درجه آزادی	درجه معناداری (دو طرفه)
کای دو پیرسون	۹	.۰۰
کای دو لگاریتمی	۹	.۰۰
رابطه سطح به سطح	۱	.۰۰۰
تعداد موارد معتبر	۳۲	

۴ خانه (۲۰٪) انتظار شمارش کمتر از ۵ را داشته‌اند.

کمترین شمارش مورد انتظار ۰/۵ است.

سؤال تحقیقاتی ۴ - آیا تفاوت‌های عمده‌ای میان زبان‌آموزان

EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته به لحاظ تناوب

و انواع راهبردهای ادب وجود دارد؟

همان‌طور که در جدول ۴-۶ نشان داده شده، یک آزمون

کای دو مستقل انجام پذیرفت تا هر گونه تفاوت عمده میان

زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته به

لحاظ تناوب و انواع راهبردهای ادب مورد بررسی قرار

گیرد. نتایج حاکی از تفاوت شاخصی در بسامد و انواع

راهبردهای ادب میان زبان‌آموزان متوسط رو به پایین و

پیشرفته بود ($\chi^2(3, n = 320) = 2.08, p=0.00$)

(Cramer's $\phi = .80$).

جدول ۴-۶ آزمونهای کای دو برای راهبردهای ادب مورد استفاده

زبان‌آموزان EFL ایرانی متوسط رو به پایین و پیشرفته

مقدار	درجه آزادی	درجه معناداری (دو طرفه)
کای دو پیرسون	۳	.۰۰
کای دو لگاریتمی	۳	.۰۰
رابطه سطح به سطح	۱	.۰۰
تعداد موارد معتبر	۳۲	

۰ خانه (۰٪) انتظار شمارش کمتر از ۵ را داشته‌اند. کمترین

شمارش مورد انتظار ۳۲ است.

همان‌طور که از جداول فوق بر می‌آید، نتایج تحقیق نشان

می‌دهد که پرکاربردترین انواع عذرخواهی توسط زبان‌آموزان

EFL متوسط رو به پایین عبارت بوده‌اند از: عناصر غیربیانی گفتار (۲۷٪) و توضیح (۱۷٪). کم‌کاربردترین انواع راهبردهای عذرخواهی توسط زبان‌آموزان متوسط رو به پایین شامل مسئولیت‌پذیری و تقاضا (۲٪)، ترمیم و سلامتی (۱٪) بوده‌اند. به طریق مشابه، پرکاربردترین راهبرد عذرخواهی توسط زبان‌آموزان EFL پیشرفته عبارت بود از عناصر غیربیانی گفتار (۲۹٪). اگر چه دومین راهبرد پر کاربرد توسط آنها ترمیم (۲۶٪) و پس از آن مسئولیت‌پذیری (۱۹٪) و خودداری (۱۴٪) بوده است. کم‌کاربردترین راهبردهای عذرخواهی به ترتیب توضیح (۸٪)، تقاضا (۲٪)، فریاد (۱٪) و سرزنش (۱٪) بوده‌اند. راهبردهای سلامتی و انکار توسط زبان‌آموزان EFL پیشرفته در هیچ موردی به کار نرفتند. نتایج مطالعه همچنین نشان داد که تفاوت عمده‌ای به لحاظ تناوب کاربرد راهبردهای مختلف عذرخواهی میان زبان‌آموزان EFL متوسط رو به پایین و پیشرفته وجود دارد (جدول ۴-۵). جدول‌بندی متقاطع داده‌ها نشان داد مادامی که نیمی از زبان‌آموزان متوسط رو به پایین، عناصر غیربیانی گفتار (۵۰٪)، توضیح (۳۰٪) و خودداری (۲۰٪) را در عمل به کار بردند، زبان‌آموزان پیشرفته اساساً راهبردهای عذرخواهی ترمیم (۴۵٪)، مسئولیت‌پذیری (۳۰٪) و خودداری (۲۵٪) را در پیش گرفتند. به لحاظ راهبردهای ادب، بیش از نیمی از زبان‌آموزان EFL متوسط رو به پایین (۵۴٪) استفاده از روشهای صریح و پس از آن ادب مثبت را ترجیح داده‌اند. کم‌کاربردترین راهبردهای

ادب نیز به ترتیب روشهای خاموش (۹٪) و ادب منفی (۸٪) بوده است. وانگهی، بیش از نیمی از زبان‌آموزان EFL پیشرفته (۵۱٪) ادب منفی و پس از آن روشهای خاموش (۳۸٪)، تنها (۱۱٪) روشهای ادب مثبت را ترجیح داده‌اند. هیچ‌یک از زبان‌آموزان پیشرفته روشهای صریح را به کار نگرفتند. همچنین مشخص گردید که تفاوت عمده‌ای به لحاظ به‌کارگیری راهبردهای ادب میان زبان‌آموزان سطح متوسط رو به پایین و پیشرفته وجود دارد. جدول‌بندی متقاطع داده‌ها نشان داد مادامی که (۶۵٪) زبان‌آموزان متوسط رو به پایین از روشهای صریح و (۳۵٪) از روشهای ادب مثبت استفاده می‌کنند، زبان‌آموزان پیشرفته عموماً روشهای ادب منفی (۸۰٪) و روشهای خاموش (۲۰٪) را به کار می‌گیرند.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که در جداول فوق مشخص گردید، بین زبان‌آموزان ایرانی با سطوح مهارتی مختلف زبانی، تفاوت‌های معنی‌دار در ادراک کنش‌های گفتاری راهبردهای عذرخواهی و ادب وجود دارد. زبان‌آموزان پیشرفته بیشتر مایل به به‌کارگیری اشکال غیرمستقیم و پیچیده کنش‌های گفتاری عذرخواهی بوده و استفاده از ادب منفی و روشهای خاموش را بیش از زبان‌آموزان سطح متوسط رو به پایین در نظر دارند. از سوی دیگر، زبان‌آموزان متوسط رو به پایین ترجیح دادند از اشکال ساده و صریح‌تر راهبردهای عذرخواهی و ادب استفاده کنند.

همچنین نتایج مصاحبه نیز یافته‌های پرسش‌نامه‌ها را تأیید نمود. در این مصاحبه شرکت‌کنندگان در موقعیت‌های مختلفی قرار گرفتند مثلاً از آنها خواسته شد بابت شکستن اتفاقی گلدان شیشه‌ای از دوست خود عذرخواهی کنند. به لحاظ راهبردهای عذرخواهی، زبان‌آموزان متوسط رو به پایین، راهبردهای غیربیانی گفتار را بیش از دیگر انواع به کار گرفتند و این در حالیست که زبان‌آموزان پیشرفته راهبرد ترمیم را در بالاترین سطح به کار بردند. در رابطه با راهبردهای ادب، نتایج مصاحبه نشان داد که زبان‌آموزان متوسط رو به پایین از راهبردهای صریح استفاده نمودند در حالی که زبان‌آموزان پیشرفته، استفاده از ادب منفی را در بالاترین سطح به کار گرفتند. به عنوان مثال دانشجو برای تمدید فرصت تحویل پروژه خود از استادش تقاضای فرصت بیشتری نماید (مؤدبانه).

نتایج این مطالعه هم‌راستا با یافته‌های میرزایی و علّامی (۲۰۱۸) (زبان‌آموزان با سطح بالای مهارتی با راهبردهای مختلف عذرخواهی آشنایی بیشتری داشته و تمایل بیشتری به استفاده از آنها دارند) می‌باشد. نتایج همچنین با تحقیقات قنبری و همکاران (۲۰۱۴) که اظهار می‌داشتند پاسخ‌دهندگان تمایل مکرری به استفاده از راهبردهای توضیح، مسئولیت‌پذیری و ترمیم دارند. بنابراین، آنها سوگیری چندانی به سمت شدت و نگرانی برای شنونده ندارند. نتایج همچنین استدلالات خدارضا و لطفی (۲۰۱۳) را مبنی بر اینکه زبان‌آموزان پیشرفته هم در ترجمه و هم در

کاربرد (مارتینز فلور و اوسو ژوان، ۲۰۰۸) از خود پیشرفت نشان دادند، تأیید نمود.

همان‌طور که قبلاً هم بیان شد، هدف این تحقیق بررسی رابطه بین سطح مهارت در زبان خارجی و به کارگیری راهبردهای عذرخواهی و ادب برای زبان‌آموزان EFL ایرانی بود. در خصوص سؤال اصلی این تحقیق مبنی بر اینکه آیا دانش زبانی اثر مهمی بر ادراک راهبردهای عذرخواهی دارد یا خیر، به نظر می‌رسد که شرکت‌کنندگان پیشرفته بیش از گروه دیگر (متوسط رو به پایین)، مایل به استفاده از ترکیبات مختلفی از راهبردهای عذرخواهی و فرمولهای پیچیده در این زمینه بودند. نتایج نشان داد که زبان‌آموزان دارای مهارت بالا، راهبردهای مناسب‌تری را برای عذرخواهی بر می‌گزینند. آنها از شدت و ترمیم بیشتری به عنوان کنش‌های نجات‌بخش وجهه استفاده می‌کنند.

درصدهای متفاوت به کارگیری راهبردهای عذرخواهی میان سطوح مختلف مهارت زبانی مؤید نقش دانش زبانی در تعیین راهبرد مناسب عذرخواهی بود. نتایج تحقیق همچنین خاطرنشان ساخت که برخی از راهبردها (مانند عناصر غیربیانی گفتار) تقریباً توسط تمامی زبان‌آموزان به کار می‌روند که این احتمالاً به فرهنگ ایرانی بر می‌گردد که در آن راهبرد مذکور در موقعیت‌های عذرخواهی متداول است. همچنین می‌توان نتیجه گرفت که بین سطح مهارت در یک زبان خارجی، فرهنگ و به کارگیری راهبردهای عذرخواهی و ادب، رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد. این مطالعه نتایج اخذ

شده توسط رنجبر و صادق اوغلی (۲۰۱۷) را تأیید می‌کند(آنها استنتاج کرده بودند که دلایل محتمل برای هر گونه تفاوت درک شده میان بی‌ادبی بین زبان‌آموزان با شخصیت‌های متفاوت، بیشتر به فرهنگ بر می‌گردد تا بی‌ادبی از جانب زبان‌آموزان). به این ترتیب نشان داده می‌شود که رابطه مهمی بین سطوح دانش زبانی زبان‌آموزان و بسامد و ترکیب راهبردهای عذرخواهی و ادب مورد استفاده توسط زبان‌آموزان EFL وجود دارد.

نتایج این تحقیق با آنچه که علّامی و بوستانی (۲۰۱۷) به آن رسیده بودند در تقابل قرار دارد (این محققین اظهار داشتند که با وجود دانش بالای زبان انگلیسی، زبان‌آموزان نواقصی را در به‌کارگیری راهبردهای (بی)ادبی نشان دادند که می‌تواند فراخوان نیاز گنجانیدن چنین راهبردهایی در برنامه‌های آموزشی EFL باشد). زبان‌آموزان پیشرفته‌تر به استفاده از راهبردهای عذرخواهی و ادب با ساختارهای پیچیده‌تر تمایل بیشتری دارند.

ملاحظه نتایج این تحقیق روشن کرد که سطح دانش زبانی بر روی قابلیت عملی و نتیجتاً به کارگیری راهبردهای عذرخواهی و ادب در بین زبان‌آموزان تأثیر بسزایی دارد. با افزایش مهارت زبان‌آموزان در زبان هدف، نظام‌های بین زبانی آنها به زبان هدف نزدیک‌تر و نزدیک‌تر شده و نتیجتاً تمایل به راهبردهای پیچیده‌تر و شبیه‌تر به کاربران بومی زبان هدف در آنها بیشتر می‌شود. از دیدگاه تربیتی، می‌توان نتیجه گرفت که اگرچه هنجارهای زبان اول تأثیر مهمی بر راهبردهای مورد

کاربرد زبان‌آموزان EFL دارد، سطح مهارت زبانی بر قابلیت‌های عملی تأثیر بسزایی دارد. بنابراین مجاورت با آموزش‌های زبان هدف می‌تواند به زبان‌آموزان یاری برساند تا از قابلیت‌های عملی بهره مند شوند.

این تحقیق توانست بینشهایی در خصوص الگوی راهبردهای عذرخواهی و ادب در جامعه فارسی‌زبان را به همراه برخی مفاهیم تربیتی فراهم آورد. در اینجا بر آموزش‌دهی به زبان‌آموزان EFL در جهت ایجاد قابلیت‌های عملی تأکید بسیاری می‌شود. این حائز اهمیت است که به عمل‌گرایی و سطوح زبانی زبان‌آموزان به منظور تعیین راهبردهای آنان توجه نشان داده شود. کمیت و کیفیت مجاورت با زبان هدف می‌تواند در به‌کارگیری راهبردهای مورد بحث مؤثر باشد و همچنین مشخص شد که سطح مهارت عامل مهمی در تعیین نوع راهبردهایی است که فرد تمایل به کارگیری آنها دارد.

تحقیق حاضر دارای محدودیت‌هایی می‌باشد که مطالعات آینده می‌توانند با برطرف کردن آنها به بررسی دیدگاه‌های متفاوت‌تری در این حوزه بپردازند. محدودیت اول این تحقیق این بود که تنها دو گروه سطح دانش زبانی (متوسط رو به پایین و پیشرفته) در آن شرکت کردند. محدودیت دوم این بود که تمام شرکت‌کنندگان مؤنث بودند و جنسیت در آن نقشی نداشت و محدودیت آخر اینکه تنها دو نوع از انواع مختلف کنش‌های گفتاری در تحقیق حاضر بررسی شد.

۶. منابع

Al-Sallal, R., & Ahmed, M. (2020). Gender differences in using apology strategies in

- in *Language and Literary Studies*, 10(5), 1-9. <https://doi.org/10.7575/aiac.all.s.v.10n.5p.1>
- Eisenstein, M., & Bidman, J. (1986). Very appreciate: Expressions of gratitude by native and non-native speakers of American English. *Applied Linguistic*, 7, 167-185.
- Farashiyan, A., & Hua, T. K. (2012). A cross-cultural comparative study of gratitude strategies between Iranian and Malaysian postgraduate students. *Asian Social Science*, 8(7), 139.
- Garcia, P. (2004). Pragmatic comprehension of high and low level language learners. *TESL-EJ*, 8(2).
- Ghanbari, H., Jamalinesari, A., Gowhary, H., & Azizifar, A. (2014). Investigating apology strategy Among male and female Kurdish bilinguals at Ilam. *Procedia-Social Behavioral Sciences*, 190, 477-484.
- Hymes, D. (1972). *On communicative competence*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Istifçi, I. & Kampusu, Y. (2009). The use of apologies by EFL learners. *English Language Teaching*, 2(30), 15-25.
- Jianda, L. (2007). Developing a pragmatics test for Chinese EFL learners. *Language Testing*, 24, 391-415.
- Khodareza, M., & Lotfi, A.R. (2013). Interlanguage pragmatic development: The effect of formal instruction on Iranian EFL learners' interpretation and use of speech act of apology. *Asian Journal of Sciences and Humanities*, 2(2), 99-104.
- Martinez-Flor, A., & Uso-Juan, E. (2008). Teaching intercultural communication competence through the four skills. *Revista Alicantina de Estudios Ingleses*, 2, 157-170.
- Mirzaei, H. & Allami, H. (2018). (Im)politeness strategies and use of discourse markers. *Cogent Arts and humanities*, 5(1), 14-27.
- Jordanain Spoken Arabic. *International Journal of English Linguistics*, 10(6). <https://doi.org/10.5539/ijel.v10n6p54>.
- AssadiAidinlou, N., Tina, F., & MoaiyediBonab, V. (2012). An Investigation of Politeness Strategies among Iranian EFL Learners in Producing Written Requests. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(11), 11322-11329.
- Allami, H., & Boustani, N. (2017). Iranian EFL learners' awareness of (im)politeness strategies in English. *Journal of Research in Applied Linguistic*, 8(1), 89-108. <http://doi.org/10.22055/RALS.2017.12614>.
- Alzeebaree, Y., & Yuvaz, M. (2017). Realization of the speech acts of request and apology by Middle Eastern EFL learners. *Eurasia Journal*, 13(11), 7313-7327. <https://doi.org/10.12973/ejmste/79603>.
- Arghamiri, A., & Sadighi, F. (2013). The Impact of metalinguistic knowledge and proficiency level on pragmatic competence of Iranian EFL learners. *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World*, 4(1), 181-192.
- Bergman, M., & Kasper, G. (1993). *Perception and performance in native and nonnative apology*. New York, NY: Oxford University Press.
- Blum-Kulka, S., House, J., and Kasper, G. (Eds.) (1989). *Cross-cultural pragmatics: Requests and apologies*. Norwood, NJ: Ablex.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language use*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Cohen, A.D., & Olshtain, E. (1981). Developing a measure of socio-cultural competence: The case of apology. *Language Learning*, 31, 113-134.
- Dozie, CH.P., & Otagburuagu, E.J. (2019). Apology and linguistics politeness strategies in English among Igbo native speakers in Nigeria: An inter-language study. *Advances*

Ranjbar, H., & Sadeghghli, H.(2017). Politeness in a foreign language context: A case of extrovert and introvert EFL learners. *Journal of Applied Linguistic and Language Research*,4(6), 234-240.

Tabatabaei, S., & Farnia, M.(2015). Learner's English proficiency and their pragmatic competence of refusal speech acts. *English Proficiency and Pragmatics*,3(1),53-76.

Tajeddin, Z., Alemi, M., & Razzaghi, S.(2014). Cross-cultural perceptions of impoliteness by native English speakers and EFL learners: The case of apology speech act. *Intercultural Communication Research*,10,1-24.

Tillett, B., & Bruder, M.N. (1985). *Speaking naturally*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tunçel, R.(1999). Speech act realization of Turkish EFL learners: A study on apologizing and thanking. (Unpublished PhD Dissertation). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, SBE.

Wegner, C., Minnaert, L., & Strehlke, F.(2013). The importance of learning strategies and how the project KÖlumbus-Kids' promotes them successfully. *European Journal of Science and Mathematics Education*, 1(3),137-143.

Xu, W., Case, R.E., & Wang, Y.(2009). Pragmatic and grammatical competence, length of residence, and overall 12 proficiency. *System*, 37(2), 205-216.

شاهسوار، محبوبه، علوی، سید محمد، نوروزی، محمد

حسین (۱۳۹۷). ارزشیابی پویا دانش کاربرد شناسی: با تکیه بر کنش‌های گفتاری عذرخواهی و درخواست. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبانهای خارجی. ۱۸(۱)، ۲۰۵-۱۸۷.

آذرپرند، سهراب (۱۳۹۲). بررسی ویژگی‌های ساختاری مشترک در گفتارهای مؤدبانه زبان ژاپنی و فارسی. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبانهای خارجی. ۳(۱)، ۶۰-۴۵.